

Tổng quan về tác động của COVID-19 đối với trẻ em ở Việt Nam và các tiềm ẩn liên quan đến việc phòng ngừa và xóa bỏ lao động trẻ em

TS.BS. Vũ Thị Kim Hoa Phó cục trưởng Cục Trẻ em

Nội dung

1. Những ảnh hưởng của dịch COVID -19 đến trẻ em,
2. Dự báo về vấn đề LĐTĐ trong bối cảnh đại dịch Covid
3. Giải pháp để giảm thiểu số lượng LĐTĐ khi Việt Nam vừa phòng chống dịch bệnh, vừa phục hồi kinh tế - xã hội

Tình hình trẻ em trong đại dịch COVID-19

- Tại Việt Nam, tính đến 20/10/2021 số trẻ em nhiễm COVID-19 (F0) là 25.421 trẻ em, số trẻ em F1 là 40.562 trẻ em. Trong đó thành phố Hồ Chí Minh là địa phương có số trẻ em F0 cao nhất cả nước, với số trẻ em Fo là 14.800 trẻ em.
- Trẻ em mồ côi do cha mẹ bị chết do COVID-19 tăng cao, chỉ trong vòng 6 tháng dịch bệnh phức tạp số trẻ em mồ côi do cha, mẹ chết vì Covid là 2.419 em, tập trung nhiều nhất ở thành phố Hồ Chí Minh (1.586 trẻ em)

Ảnh hưởng của COVID-19 đến trẻ em

1. Đe dọa sự sống còn và sức khỏe của trẻ em. Trẻ em có thể bị nhiễm COVID-19 cần phải điều trị và bị đe dọa về tính mạng, thiếu chăm sóc dinh dưỡng, khó khăn trong cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe.

2. *Gián đoạn trong học tập và làm gia tăng sự bất bình đẳng trong tiếp cận nền giáo dục chất lượng:*

- Hàng nghìn trẻ em bị mắc COVID-19, bị cách ly tại các khi cách ly tập trung bị gián đoạn học tập.

- Nhiều địa phương phải chuyển sang hình thức học trực tuyến. Thiếu phương tiện, việc học trực tuyến cũng gặp nhiều khó khăn do nhiều nơi giáo viên thiếu kỹ năng dạy trực tuyến.

Ảnh hưởng của COVID-19 đến trẻ em

-Học sinh cũng gặp khó khăn trong học trực tuyến đặc biệt là học sinh thuộc bậc tiểu học, do hạn chế về sức khỏe thể chất và kỹ năng sử dụng công nghệ,.

- Việc học tập của nhóm trẻ em thuộc các hộ nghèo, trẻ em dân tộc thiểu số, miền núi, vùng sâu vùng xa,

3. Tác động đến chăm sóc nuôi dưỡng của trẻ em:

-Trẻ em mồ côi do cha mẹ bị chết do COVID-19 tăng cao, 2.419 em, tập trung nhiều nhất ở thành phố Hồ Chí Minh (1.586 trẻ em)

-Cuộc sống của các em ảnh hưởng nghiêm trọng do trẻ em bị mất đi những người thương yêu, trẻ em thiếu đi sự chăm sóc của cha mẹ. Đây cũng là vấn đề sẽ tác động lâu dài đến trẻ, ảnh hưởng đến việc phát triển sau này của trẻ em.

4. Ảnh hưởng đến sức khỏe tâm thần và tâm lý xã hội của trẻ em

Ảnh hưởng của COVID-19 đến trẻ em

5. Ảnh hưởng đến sự an toàn của trẻ em:

-Do dịch bệnh, các biện pháp phong tỏa và cách ly tại nhà có thể gây gia tăng nguy cơ trẻ phải chứng kiến hoặc chịu đựng các hình thức bạo lực, bóc lột và xâm hại.

-Trẻ dễ bị tai nạn thương tích do môi trường không an toàn, do thiếu sự trông giữ giám sát của cha, mẹ. Cha mẹ thiếu kiến thức về phòng chống tai nạn thương tích trẻ em,

6. Trẻ em bị hạn chế trong việc trẻ em được vui chơi, giải trí, tham gia các hoạt động xã hội. mẹ.

7. **Đe dọa sinh kế** của hàng triệu gia đình có trẻ em có nguy cơ rơi vào cảnh nghèo đói và đe dọa ảnh hưởng lâu dài đến an sinh và sự phát triển của trẻ em.

Dự báo vấn đề lao động trẻ em và dịch COVID-19

1. Trên thế giới:

* Năm 2020:

- Trên thế giới, 160 triệu trẻ em tham gia LĐTE; 79 triệu em đang làm những công việc nguy hiểm;
- Từ năm 2008 Châu ATBD và châu Mỹ La Tinh Caribê đã có những tiến bộ ổn định trong PCLĐTE.
- Châu Phi cận Sahara là khu vực có tỷ lệ LĐTE cao nhất và số lượng trẻ em tham gia LĐTE lớn nhất
- Khu vực nông nghiệp chiếm tỷ lệ LĐTE lớn nhất trên toàn thế giới: Nông nghiệp (70%) ;dịch vụ: 19,7%, công nghiệp: 10,3%

Dự báo vấn đề lao động trẻ em và dịch COVID-19

- **LĐTE thường gắn liền với việc trẻ em không được đi học.** Một tỷ lệ lớn LĐTE không được đến trường mặc dù đang trong độ tuổi đi học bắt buộc.

* Tác động của COVID-19

Nếu không có các biện pháp giảm thiểu, số LĐTE có thể tăng từ 160 triệu năm 2020 lên 168,9 triệu vào cuối năm 2022.

Trước những tác động kinh tế xã hội bất lợi của COVID-19, lao động trẻ em trên toàn thế giới tăng 8,4 triệu trẻ em (từ 2016-2020) và cảnh báo có thêm 8,9 triệu trẻ em có nguy cơ phải lao động vào cuối năm 2022 bởi gia tăng đói nghèo do đại dịch gây ra.

Dự đoán xu hướng toàn cầu

- **LĐTE vẫn là một vấn đề dai dẳng trên thế giới hiện nay.** Số liệu ước tính toàn cầu mới nhất cho thấy 160 triệu trẻ em, trên toàn cầu vào đầu năm 2020, 79 triệu trong số đó (gần một 50%) LĐTE đang làm các công việc độc hại trực tiếp gây nguy hiểm cho sức khỏe, sự an toàn và phát triển đạo đức của các em.
- **Tiến bộ toàn cầu chống lại LĐTE đã chững lại kể từ năm 2016.** Tỷ lệ LĐTE không thay đổi trong 4 năm qua, trong khi đó số tuyệt đối của trẻ em tham gia LĐTE tăng hơn 8 triệu. Tương tự, tỷ lệ trẻ em làm công việc nguy hiểm gần như không thay đổi nhưng tăng về số tuyệt đối thêm 6,5 triệu trẻ em.

Dự đoán xu hướng toàn cầu

- **Bức tranh toàn cầu phải ánh những tiến bộ không ngừng trong chống lại LĐTTE ở châu Á - Thái Bình Dương, Châu Mỹ Latinh và Caribê.**
- Khu vực châu Phi cận Sahara lại không đạt được tiến bộ tương tự. Khu vực này đã chứng kiến sự gia tăng cả về số lượng và tỷ lệ LĐTTE kể từ năm 2012 đến nay. Hiện nay, số LĐTTE ở khu vực châu Phi cận Sahara nhiều hơn so với phần còn lại của thế giới cộng lại. Các mục tiêu toàn cầu về LĐTTE sẽ không thể đạt được nếu không có bước đột phá trong khu vực này.

Dự đoán xu hướng toàn cầu

- Tiến bộ không ngừng đã được ghi nhận trong bốn năm qua ở nhóm trẻ em 12 - 14 tuổi và 15 - 17 tuổi. LĐTE ở cả hai nhóm tuổi đều giảm về tỷ lệ phần trăm và số tuyệt đối. Tuy nhiên, LĐTE trong nhóm 5 - 11 tuổi lại tăng lên, sau khi ước tính toàn cầu năm 2016 cho thấy có sự chậm lại của nhóm tuổi này.
- Cuộc khủng hoảng COVID-19 có nguy cơ làm suy yếu những tiến bộ toàn cầu chống lại LĐTE trừ khi các biện pháp giảm thiểu khẩn cấp được thực hiện. Phân tích mới đây cho thấy đến cuối năm 2022 sẽ có thêm 8,9 triệu trẻ em rơi vào LĐTE bởi gia tăng đói nghèo do đại dịch gây ra.

Dự báo vấn đề lao động trẻ em và dịch COVID-19

2. Tại Việt Nam

Năm 2018, số LĐTE là 1.031.944 (5,4% tổng dân số trẻ em từ 5 - 17 tuổi), đã giảm hơn 4% so với năm 2012, thấp hơn so với các nước trong khu vực Châu Á Thái Bình Dương và toàn cầu năm 2016 tương ứng là 9,6% và 10,6%.

Khu vực nông nghiệp chiếm 53,6%; công nghiệp chiếm gần 23,7% khu vực dịch vụ chiếm gần 21% còn lại làm việc trong khu vực dịch vụ.

Nguy cơ lao động trẻ em tại Việt Nam

- Dịch bệnh làm suy giảm điều kiện kinh tế và đe dọa về sinh kế của các hộ gia đình
- Trẻ em không đến trường học do giãn cách kéo dài, trẻ em ở vùng sâu, vùng xa không có điều kiện tiếp cận các thiết bị học trực tuyến để tham gia lao động trẻ em.
- Việc triển khai các can thiệp trực tiếp gặp khó khăn do giãn cách xã hội, do dịch bệnh.
- Việc tiến hành các cuộc thanh tra, kiểm tra về lao động gặp khó khăn trong bối cảnh dịch bệnh.

Hậu quả của LĐTE

- Ảnh hưởng đến việc thực hiện các cam kết về lao động trẻ em trong các hiệp định thương mại mà hiện nay VN đang tham gia
- Ảnh hưởng tiêu cực đến các mặt hàng xuất khẩu của Việt Nam ra thị trường quốc tế
- Suy yếu lực lượng lao động tương lai của quốc gia và gia tăng chi phí xã hội giải quyết các vấn đề của lao động trẻ em

Giải pháp để giảm thiểu số lượng LĐTE

- Triển khai thực hiện tốt Chương trình quốc gia phòng ngừa và giảm thiểu LĐTE giai đoạn 2021- 2025, định hướng đến năm 2030;
- Lồng ghép việc thực hiện mục tiêu, nội dung của Chương trình trong hoạt động của hệ thống bảo vệ trẻ em;
- Lồng ghép trong Chương trình mục tiêu quốc gia về giảm nghèo và an sinh xã hội bền vững 2021-2025, Kế hoạch hành động quốc gia thực hiện Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững

Giải pháp cho từng nhóm đối tượng

1. Đối với người sử dụng lao động

- Truyền thông, nâng cao nhận thức về các cam kết quốc tế, về vấn đề lao động trẻ em trong các hiệp định thương mại tự do
- Phối hợp với Phòng Thương mại và công nghiệp Việt Nam và các hiệp hội cung cấp, phổ biến kiến thức, kỹ năng về phòng ngừa, phát hiện, hỗ trợ, can thiệp giảm thiểu lao động trẻ em cho doanh nghiệp và hộ gia đình sản xuất, kinh doanh, đặc biệt chú trọng người sử dụng lao động tại các làng nghề, cơ sở sản xuất, kinh doanh, hộ gia đình và khu vực kinh tế phi chính thức có trẻ em học nghề và tham gia lao động; hỗ trợ cải thiện điều kiện làm việc phù hợp với độ tuổi, mức độ trưởng thành, đặc điểm thể chất và tâm lý của trẻ em theo quy định của pháp luật.

Giải pháp cho từng nhóm đối tượng

2. Đối với cộng đồng, gia đình, trẻ em

- Truyền thông, nâng cao nhận thức về phòng ngừa, giảm thiểu lao động trẻ em, tăng cường sử dụng các kênh truyền thông hiện đại, qua mạng xã hội, tích hợp cung cấp kiến thức về LĐTE vào các chương trình nâng cao nhận thức về COVID-19
- Trợ giúp gia đình có trẻ em tham gia lao động, trẻ em có nguy cơ và trẻ em lao động trái với quy định của pháp luật về kiến thức, kỹ năng, tay nghề để ổn định sinh kế, tăng thu nhập và cam kết không để trẻ em phải lao động trái quy định của pháp luật.

Giải pháp cho từng nhóm đối tượng

- Hỗ trợ cho trẻ em tham gia lao động, trẻ em có nguy cơ và trẻ em lao động trái với quy định của pháp luật thông qua các chính sách hỗ trợ giáo dục, giáo dục nghề nghiệp, tư vấn, giới thiệu việc làm phù hợp theo quy định của pháp luật.

3. Đối với các cơ quan quản lý nhà nước, các tổ chức có liên quan

- Nâng cao năng lực của chính quyền các cấp, cơ quan, tổ chức có liên quan về phòng ngừa và giảm thiểu lao động trẻ em.
- Tăng cường phối hợp liên ngành trong việc phòng ngừa, phát hiện, can thiệp, hỗ trợ lao động trẻ em và trách nhiệm của các cấp, các ngành trong việc thực hiện trách nhiệm được giao.
- củng cố hệ thống theo dõi, giám sát, đánh giá về lao động trẻ em.
- Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý nghiêm các trường hợp sử dụng trẻ em lao động trái quy định của pháp luật./.

Xin trân trọng cảm ơn!

